

da li mi u učmaloj malograđanštini svojega crkvenog poslovanja ovdje i sada uočavamo i proživljavamo tu novost. To je naša zadaća.

S njemačkoga preveo *Franjo Pšeničnjak*

Karl Rahner

BOG NAŠE BUDUĆNOSTI

Nešto prije svoje smrti poznati je teolog šest sati razgovarao s Mainholdom Kraussom ispred televizijskih kamera drugog njemačkog programa (ZDF) i napravio bilancu svojega života. Isukstva svoga dugog života dovela su ga do ovog zaključka: Bog će i sutra biti s nama, s Ckvom i sa svakim kršćaninom koji se povjeri njegovu vodstvu — pa i u smrti. Ovdje donosimo samo kratki izvadak iz toga razgovora.

Pitanje: Gospodine profesore Rahner, bojite li se smrti?

Odgovor: Rekao bih da smijem imati to pravo da se bojim smrti. Na pokon, i Isus je iskusio taj strah na Maslinskoj gori. Ovoga trena ne mogu tvrditi da imam užasan strah pred smrću. Još sam, hvala Bogu, dobro, zar ne? Da bi nekom kršćaninu unaprijed bilo zabranjeno bojati se smrti, to ne mogu prihvatiti. Ja očekujem. Ako se bojim smrti, predat ću se Bogu u ruke sa svojim strahom, a ako se ne bojim smrti, i to je dobro zar ne! Ima ljudi koji umiru smireno, bez straha. Ali upravo tu ponovno je nešto što izmiče mojoj kompetenciji, radi li se o jednom ili drugom načinu umiranja.

Pitanje: Gospodine profesore Rahner, kako bi trebalo da izgleda Crkva sadašnjice sa svojom porukom i svojom zadaćom da bi se i ubuduće mogla obraćati ljudima?

Odgovor: Najprije bih rekao to da, ako sam stvarno kršćanin vjernik, nikada ne mogu svoje kršćansko uvjerenje učiniti ovisnim o tome da li i koliko se ono slaže ili ne slaže s javnošću nekog društva i s javnim mišljenjem. Da je Bog trojstven, i u to sam uvjeren, a to ne mogu usta-

noviti postavljajući neka anketna pitanja i računajući koliki je postotak ljudi u Njemačkoj ili negdje drugdje istog uvjerenja, pa se onda po tome ravnati. To bi najprije trebalo učvrstiti šanse Crkve za budućnost uza sve budućnosne prognoze i procjene. Ako za četrdeset godina još samo deset posto ljudi bude davalo djecu na krštenje, ja bih još uvijek izjavljivao da je krštenje za djecu roditelja koji su i sami kršćani, bitno i pametno. Ali ako me dalje pitate, kako sebi predstavljam Crkvu budućnosti, tada bih kazao da bih želio, volio i očekivao Crkvu jake duhovnosti, jače pobožnosti, Crkvu molitve, Crkvu koja slavi Boga i koja ne misli da je Bog tu za nas, nego je uvjerenjena, i teoretski i praktično, kako treba da častimo Boga, kako treba da ga ljubimo zbog njega samoga, a ne samo zbog nas.

Pitanje: Nije li možda bila dijelom pogreška Crkve u tome što je u ljudima najprije stvorila dojam da su ljudi tu za Boga? Ljudi bi morali ispuniti neke zakonske odredbe i onda bi Bog bio njima zadovoljan? Nije li ipak trebalo prije naglašavati ono drugo: da je Bog tu za nas, bez pridržaja za nas ovdje? Nije li možda to jednostavno ostalo prikraćeno u crkvenom navješćivanju?

Odgovor: Da je Bog naše spasenje, da nas ljubi, da nam je pružio i raširio ruke kako bi nas prihvatio u vlastiti vječni život — to je samo po sebi razumljivo. Ali, gledajte, kako Vi možete zaista postati sretni s pomoću drugoga čovjeka: ako ga ljubite zbog njega samoga, a ne zbog vlastite sreće. Slično je i s obzirom na odnos između čovjeka i Boga. Treba da ljubimo Boga zbog njega samoga jer je on beskrajno blažen, svet, nepojmljivo uzvišeni Bog. I samo ako imamo takav odnos prema Bogu, tada je On također Bog naše sreće, Bog Providnosti koji ljubi i prašta. To zadivljujuće što se može naći samo onda kada se ne traži zbog nas samih, to je, rekao bih, temeljna odrednica ljudskog opstojanja, koja upravo i u Vašem pitanju treba da bude unaprijed jasna.

Pitanje: Gospodine profesore Rahner, Vi ste jednom rekli da je mnogo važnije čovjeku sutrašnjice približiti poruku Crkve nego dvojicu od jučer održavati u vjeri. Što to konkretno znači?

Odgovor: To znači da Crkva samo ofenzivno može biti defenzivna. To je zapravo staro iskustvo koje je točno i u Crkvi, ali i u svim drugim odnosima. Kada bi Crkva samo plašljivo željela donekle čuvati malo stado koje ima danas ili sutra, kad ne bi imala smjelosti da Isusovu poruku i njegovo Evanđelje navješćuje onima koji ga još nisu prihvatili, tada bi ona s vremenom, mislim, presušila, izgubila bi i one koje još danas ima. Drugim riječima: čini mi se vrlo dobrim ovaj pastoralni aksiom i za biskupe i za svećenike: pusti ove ili one koji su ionako u zajednici katolicizma, ako drukčije ne ide, pa trči i obraćaj ljude dobre volje koji misle da ih kršćanstvo što im se nudi, ne može usrećiti; obrati i uvjeri tog modernog prirodoznanstvenika i njemu slične ljude, tako da se kršćanstvo može ne samo sačuvati nego i širiti; to je također poruka za budućnost kao takvu. To ie, vjerujem, važnije od defenzivnog, konzervativnog kršćanstva, koje želi sačuvati još preostali ostatak od jučer.

Pitanje: Želio bih se zaustaviti na riječi »budućnost«. Već odavno »budućnost« pripada velikim teološkim temama i na mnogo toga upozorava: da čovjek danas sve više pita za svoju budućnost, pa i današnji sekularizirani čovjek. To tim više što ga je očito izdao blistavi san vjere u napredak. Gospodine profesore Rahner, kako Vi gledate na budućnost našega svijeta, Crkve i njezina života?

Odgovor: Ako smijem, počeo bih sa svojom budućnošću: ona se ograničava više-manje na nadu — što se u jednoj evangeličkoj crkvenoj pjesmi naziva »pelemniti mir« — za još nekoliko godina. Nada, koja može varati, a upravo tada otvaraju se, iznad svih zemaljskih mogućnosti, nada-nja tako daleko da na nju mislim s određenom bojažljivošću, a to je nada u apsolutnu budućnost, u Boga samoga. Želim reći: iznad svih materijalnih, bioloških i duhovnih evolucija koje još čovjek može postići, imam nadu u vječni život, iako si i ne mogu konkretno predstaviti kako će to stvarno izgledati. Ali da se apsolutni, beskrajni, sveti, neizmjereno dobri Bog meni već obećao kao moja budućnost, to znam po poruci kršćanstva, to preuzimam od Isusa. Stoga se dobro i bezuvjetno nadam, premda, naravno, dok sam tu dolje, doživljavam i loša iskustva svojim životom, društvom, narodom itd., ipak još uvijek se nadam, premda još zadržano. I to je razumljivo. Ali čvrsto sam uvjeren, pa i u noći smrti, da postoji vječno svjetlo koje će mi sjati.

S njemačkoga preveo *Vatroslav Harambek*